

Column

Harry Veenendaal

Dirty Harry



Harry Calahan (Clint Eastwood in de film 'Dirty Harry', 1971) stelde de volgende legendarische vraag aan een verdachte: 'I know what you're thinking. "Did he fire six shots or only five?" Well, to tell you the truth, in all this excitement I kind of lost track of myself. But being as this is a .44 Magnum, the most powerful handgun in the world, and it would blow your head clean off, you've got to ask yourself one question: "Do I feel lucky?" Well, do ya, punk? Do you feel lucky, punk?'

Het enorme succes van 'Dirty Harry' wordt in filmrecensies verklaard door het karakter van Harry Calahan dat het toonbeeld was van een nihilistische politie-inspecteur die gewelddadig, vastberaden, recht door zee en vooral overtuigd was van zijn eigen gelijk. Een sonarbaken van helderheid en eenvoud in een complexe maatschappij waarin niets zwart-wit is. Hij raakte verstrikt in een rechtssysteem dat hij verachtte. Wilders lijkt op Harry Calahan. Dit is geen politiek correcte vergelijking om Wilders belachelijk te maken, maar om na te gaan wat de gevolgen van een dergelijke houding zijn voor de verdedigingsrechten van verdachten indien hij premier wordt.

Wilders leeft namelijk, net als Harry Calahan, in een eigen ethische belevingswereld met twee antagonistische elementen: enerzijds de dreiging van de islam en anderzijds het Haagse politieke systeem met haar linkse cordon sanitaire. De verkiezingsuitslag van de Europese verkiezingen bewijst voor Wilders dat hij voor het publiek fungeert als een 'Engel der Wrake' onder de Haagse kaasstolp: alleen hij kan redding brengen. Het politieke, justitiële en rechterlijke systeem faalt omdat Wilders wel wordt vervolgd, terwijl de straatterreur nauwelijks wordt aangepakt en criminelen vrijuit gaan op procedurele fouten. Dit wekt sympathie op voor Wilders' persoonlijke afwegingen van goed en kwaad, onschuldig of schuldig, logisch of onlogisch. Hierdoor kan hij zich electoraal ongestraft slachtoffer voelen van een links cordon sanitaire en gelijktijdig op voorhand de samenwerking met GroenLinks principieel uitsluiten of de vrijheid van meningsuiting aanwenden om anderen die te ontzeggen. Nederland heeft mensen zoals Wilders nodig om orde op zaken te stellen. Hij is daarmee ontegenzeggelijk een nihilist, maar wel een die ons confronteert met het nihilisme van zijn electoraat. Dat is de oorzaak van zijn succes.

De persoonlijke ethische belevingswereld van Wilders' nihilisme is echter onvoorspelbaar. Daarom is het moeilijk vast te stellen hoe de verdedigingsrechten van verdachten straks gewaarborgd worden. Uitholling lijkt onvermijdelijk, omdat zijn verkiezingsprogramma een ongenueanceerde aanpak van criminaliteit belooft. Voor Wilders is bijvoorbeeld de sanctie voor alle recidiverende Marokkaanse 'straatterroristen' hetzelfde: denaturalisatie en uitzetting. Zorgelijker is zijn plan om agenten die uit zelfverdediging met scherp schieten te ontlasten van de plicht zich te verantwoorden voor de rechter.

Hoe het ook zij, de verdedigingsrechten van verdachten zullen onder druk komen te staan. Dus een belangrijke vraag voor advocaten bij de volgende verkiezing is: 'Do you feel lucky with Wilders? Well, do ya?'

Herbert Cotterell (Elspeet, 1949)

Herbert Derek Cotterell is sinds 1976 advocaat te Breda, bij het middelgrote kantoor rasser advocaten. Sinds 1990 vervult hij functies binnen de Orde. Eerst als lid van de commissie strafrecht in Breda, en van 1994 tot 2004 als lid van de Raad van Toezicht Breda. In 1998 werd hij waarnemend deken, in 2002 deken. In 2005 stapte hij over naar de AR. Daar is hij belast met het toekomstige bestel van de Orde, de toegang tot het recht, en toezicht op de beroepsgroep.

Opmerkelijk soepel loodste hij onlangs uiteindelijk de Verordening op de Financiële Integriteit door het College. Bij de discussie over de zesde kernwaarde, vorige maand in de Bazel te Amsterdam, betoogde hij dat het maatschappelijk belang al genoeg tot uiting komt in de gedrags- en tuchtregelgeving.

Cotterell: 'De huidige wereld staat bol van onontkoombare technische ontwikkelingen die de privacy schenden. Je ziet het bij het systeem van nummerherkenning. Het is natuurlijk een vreemde zaak dat die bal nu bij ons ligt, en niet bij het Openbaar Ministerie. Zij mogen niet tappen, maar doen dat toch. Er wordt alom een steeds grotere druk uitgeoefend door de overheid. Het verschoningsrecht staat onder enorme druk. Aan de toekomstig deken de taak de onafhankelijkheid van de advocatuur ten opzichte van de staatsmachten te bewaken. Wij zijn als advocatuur een van de laatste bolwerken waar vertrouwelijkheid nog mogelijk is.'



belangrijk om de ontwikkelingen die je elders in de maatschappij ziet, ook in de advocatuur terug te zien.'

Maar dan moeten ze zich wel melden, en dat is niet gebeurd. Zo vond AR-lid Louise van der Veen zichzelf niet in aanmerking komen voor de functie omdat zij onvoldoende bestuurlijke ervaring heeft. 'Je moet veel contacten hebben, zowel binnen als buiten de balie. En gezien mijn leeftijd is het ook niet verstandig om je praktijk op een laag pitje te zetten.'

binnen als buiten de AR zitten zeer geschikte vrouwen. De tijd is er rijp voor: veertig procent van de advocaten is vrouw, van de advocaten die korter dan vijf jaar werken is meer dan de helft vrouw. Het is goed om een vrouwelijk rolmodel te hebben. Het is

de Raad (die de regering niet overnam) en de zes wettelijke kernwaarden: onafhankelijkheid, partijdigheid, integriteit, vertrouwelijkheid, deskundigheid, én publieke verantwoordelijkheid. Over die laatste kernwaarde werd onlangs gedebatteerd in de Bazel in Amsterdam.

Loorbach: 'Meer dan ooit zie je dat de politiek steeds minder ontzag heeft voor de rechtsstatelijke aspecten van een behoorlijke rechtspleging. President van de Hoge Raad Corstens waarschuwt dat politici met hun uitspraken de onafhankelijkheid van de rechtspraak, en daarmee de waarborgen voor procespartijen dat onafhankelijk recht wordt gesproken, in gevaar brengen. De scheiding der machten staat onder druk. Het is van belang dat de advocatuur zich sterk maakt voor partijbelangen, en dat ook dŕft te doen.'